

Posudek oponentky diplomové práce

Jméno diplomanta: Daniel Jirman

Téma práce: Laesio enormis

Rozsah práce: 112 308 znaků

Datum odevzdání práce: 31. července 2022

1. Aktuálnost (novost) tématu: Téma, které si diplomant zvolil, je do značné míry nové, už jen proto, že je ve zdejší právní úpravě lze označit za renovované, nově jen poměrně málo zkoumané, bez ohledu na to, že z hlediska soukromoprávních zásad nemálo významné.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje, jejich zpracování a použité metody: Téma není na teoretické znalosti příliš náročné, vstupních údajů není mnoho. Je to dáno už tím, že jde o institut, který jak legislativně, tak v nauce je zobrazen poměrně úzce. A kromě toho, diplomant se zdaleka nezabýval vším, čím by se zabývat – podle mého názoru – mohl.

Diplomant pracoval především metodou analytickou, resp. deskriptivní, zčásti i historickou a tu a tam i srovnávací.

3. Formální a systematické členění práce: Předložená práce je zpracována přehledně, člení se do úvodu, závěru a čtyř kapitol, dále dělených. Úvodu předchází obsah, za závěr diplomant zařazuje tzv. informační kapitoly DP.

Poněkud překvapivá jsou označení jednotlivých kapitol, čtenář z nich totiž nemůže jednoduše zjistit, o čem se v kapitole dočte, obdobné platí o rubrikách subkapitol (srov. např. „objektivní podmínka“, „subjektivní podmínka“ atd.). Systematika DP je vhodná.

V první kapitole diplomant probírá spíš dějinný vývoj předmětného institutu, než to, co by bylo lze označit za obecné poznámky k výkladu, čtenář to zjistí až když kapitolu čte (podle rubriky totiž očekává něco jiného). Je zřejmé, že diplomant měl u ruky několik literárních výstupů a věty z nich dává dohromady (často) bez jednotícího kritéria, takže může např. přidat svou větu: „Lze vnímat, že tyto dvě roviny do jisté míry stojí proti sobě, tedy že institut laesio enormis popírá smluvní volnost.“ Protože diplomant málokdy cituje původní zdroj, ale používá citace z druhé i další ruky, dozvídá se čtenář buď o (možné) neznalosti diplomanta, nebo, a to je horší, o něčem, co dříve znal úplně jinak. Např. že Corpus iuris civilis je kodex (že označení „Corpus“ dostaly Justiniánovy sbírky až ve středověku a že Codex je jen jednou z oněch sbírek, diplomant zjevně netuší, ale neví to asi ani jeho zdroj, resp. pro diplomanta relevantní vzor). Čtenář má problémy při čtení DP i z jiného důvodu: diplomant projevuje poměrně značnou neznalost českého jazyka, nejen mluvnice, ale i syntaxu. Text práce, a to už počínaje Úvodem, je plný anakolutů, takže porozumět tomu, co asi chce diplomant říct, vyžaduje od čtenáře značné úsilí, a ani po jeho vynaložení si nemůže být jist, že se „trefil“. K první kapitole práce dodávám, že citace tady jsou nepřesné, ba nesprávné, texty jsou nedohledatelné (srov. např. Tichý, Obecná část ...). Zaujalo mě několik nesprávných diplomantových tvrzení, ale snad nejvíc mě udivila věta „byla roku 1964 nahrazena *silně radikálním*

občanským zákoníkem, který byl zcela ovlivněn *programem marxismu-leninismu*", kterou diplomant připisuje *Sbírce zdejších kodifikací* (sic!).

V nadpisu druhé kapitoly použil diplomant výraz „pozitivní právo“. Přitom zjevně chce psát – a také píše – o právu platném. Jenomže to není právo pozitivní (srov. pozitivisté a iusnaturalisté, nebo srov. kontrapozici pozitivní – negativní, viz např. na str. 11 DP, atd.).

Obdobně jako výše citovaná diplomantova věta vzbudila můj podiv úvodní slova druhé kapitoly: „Svojí podstatou *revoluční* zákon č. 89/2012 Sb.“. Bylo by zajímavé zjistit, kdo to vlastně byl, kdo platný zákoník označil za „revoluční“(!), když většina adresátů kodexu se kloní spíše k adjektivům „návratový“, „renovující“, „napravující“ atd. Ale nechci se víc věnovat přídavným jménům, resp. přívlastkům, protože posudek jimi se řádně zabývající by byl velice dlouhý, značně obsažný! Diplomant totiž svéráznými přívlastky rozhodně nešetří! Ale nejde jen o výrazy, ale celé věty by bylo možné podrobit negativní kritice.

Nejen na konci subkapitoly 2.1., ale i na několika dalších místech a v jiných souvislostech mluví autor o „neplatnosti“ smlouvy, která založila hrubý nepoměr vzájemných plnění. Budiž to první otázkou při obhajobě této DP: proč píše o „neplatnosti“. Téma neplatnosti by v souvislosti s tématem této DP by ale bylo zajímavé z jiného důvodu, srov. dále!

V části 2.2. se diplomant zabývá mj. výrazem „pocitivost“. Bylo by na místě, kdyby se diplomant při přípravě na obhajobu podíval i do několika jiných pramenů a zjistil, jak (také) jinde vykládají zmíněný výraz. (Podobné pochybnosti mám o „veřejném pořádku“, kdy pro vymezení podstaty „veřejného pořádku“ zvolil diplomant pramenné místo nejméně příhodné, protože s nulovou vypovídací hodnotou.)

V kapitole třetí, již diplomant nadepisuje „náležitosti“ (jinde ale užívá jiné výrazy), analyzuje soubor zákonných podmínek aplikace rozhodných ustanovení rubrikované problematiky na straně jedné a lichvy na straně druhé.

V této kapitole se diplomant již nesnaží řešit otázky obecné (koncepční, resp. právně-filozofické), soustřeďuje se na jednotliviny a jeho psaní to prospívá (po všech jinak kritizovaných aspektech).

Konečně, čtvrtou kapitolu věnuje diplomant sankčním následkům (nesprávně „důsledky“) nepocitivého jednání jedné ze smluvních stran. Kapitolu začíná diplomant převzatým názorem M. Janouška (resp. J. Petrova, protože do dvou komentářů psali kolegové velmi podobně), bohužel textem nejen málo srozumitelným, ale i s neodůvodněnými apodiktickými konstatováními („požadavek je nutno uplatnit žalobou“, „zkrácená strana může (se) domáhat výhradně restituce“ aj.). O odůvodnění cit. závěru se diplomant snaží následně, a poukazuje na slova zákonodárce v první větě rozhodného zákonného ustanovení. S tímto názorem ale nemohu souhlasit, a to s poukazem na obdobnou koncepci namítání, resp. dovolávání se neplatnosti, kdy již před 40 lety judikatura vyložila, že se naopak očekává, že – např. přelstěná – strana se nebude domáhat nápravy soudní cestou, ale že se obrátí na druhou – úmyslně podvádějící – stranu a s ní si záležitost „vyřídí“. Ostatně, k témuž dochází i diplomant (resp. M. Janoušek), když připouští smluvní řešení pomocí předžalobní výzvy (sic!). I všechny další názory diplomanta (a především dvou jeho vzorů) považuji za nanejvýš pochybné, ba nesprávné (v první řadě proto, že nutí jak strany smlouvy, tak soud k postupům procesně

správným, ale zbytečně náročným, když by bylo možné – a zákon to rozhodně nevylučuje – postupovat cestou dohody, tj. soud zcela pominout), a pokládám za nedostatek, že diplomant – předestírá-li jakoby nepochybná tvrzení – nevyužil i jiné prameny informací.

V závěru své práce předkládá diplomant kromě jiného představu o podobě rozhodnutí soudu. Soudím, že takový výrok, resp. takové výroky nepřipadají v úvahu, neboť každé rozhodnutí soudu (výrok) musí odpovídat petitu. A to se z toho, co diplomant píše (podle zmíněných literárních vzorů), jaksí nedozvíme.

4. Kritéria hodnocení práce

4.1. Splnění cíle práce: Cíle práce byly splněny.

4.2. Samostatnost při zpracování tématu: Diplomant, nakolik to lze zjistit, pracoval samostatně.

4.3. Logická stavba práce: viz výše

4.4. Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů), citace: V seznamu literatury je takřka všechno, co bylo v češtině k rubrikované problematice napsáno. Problém je ale v tom, že diplomant nepracuje zároveň (např. a alespoň) se všemi komentáři, takže když se rozhodne pro jeden „vzor“, už u něj (a jen u něj) setrvá. Pokud jde o zahr. literaturu, z žádné bohužel nečerpal a zákoníky, které v seznamu uvádí, v ruce jistě neměl, používá různé prameny, v nichž se informace o zahr. civilních kodexech nachází. Z cizích předpisů proto diplomant cituje jen česky, přitom úřední překlady neexistují. Takto by bylo zajímavé zjistit, kdo je autorem použitých českých překladů. V mnoha případech totiž – podle mého názoru – je v původním jazyce stanoveno něco jiného.

Diplomant cituje také! ze sedmi rozhodnutí nižších soudů. Tato rozhodnutí jsou ale nedohledatelná. Diplomant zapomněl uvést, kde se čtenář může s těmito speciálními prameny práce seznámit.

Způsob, jakým se diplomant dovolává svého zdroje, je jednoduše řečeno nesprávný: mluví o „komentáři“ nebo o „výkladu“, načež v poznámce (např.) zjistíme, že jde o tzv. malý Beckův komentář. V kolektivním díle diplomant někdy konkrétního autora uvede, jindy nikoli. O poznámkovém aparátu proto nelze říct, že je stoprocentně veden lege artis, i když, pravda, se o to diplomant snaží.

4.5. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu):

Diplomant analyzoval své téma poměrně ploše, i když pro účely diplomové práce dostatečně.

Postrádám výklad některých výrazů a institutů, za všechny např. výklad výrazu „zkrácení“, resp. „zkrátit“, a to v kontrapozici ke „zkrácení věřitele“, jež řeší v rámci institutu relativní neúčinnosti.

4.6. Úprava práce: Bez připomínek.

4.7. Jazyková a stylistická úroveň:

Diplomantova čeština žel není na dobré úrovni. V textu je značné množství

prohřešků proti české gramatice, proti syntaxu, proti pravopisu (tvrdé a měkké i/y – i hrubé chyby, chybějící čárky mezi vedlejšími větami atp.); v práci se objevují anakoluty atd.

Diplomant zásadně mluví o „zákonodárci“ v množném čísle. Čtenář si nutně klade otázku, o kom to vlastně mluví (!), zda o sboru zákonodárců, totiž o Parlamentu ČR, nebo o sboru těch, kdo návrh kodexu připravovali.

Výraz „výluka“, který diplomant – zjevně – převzal ze svého „komentáře“ (srov. malý Beckův), je výrazem, který lze užít toliko v dopravě, jen tam má smysl. Diplomant se však nejspíš domnívá, že jde o synonymum slova „výjimka“. Není! Podobně chybně (se stejným „vzorem“) užívá diplomant výraz „samotný“ – u toho ale nejde o tak vážný zásah do významového kontextu.

S výrazy rubrikovaného tématu diplomant doslova žongluje, když jednou píše „k aplikaci ochrany neúměrného zkrácení“, podruhé o „ochraně neúměrného zkrácení“, potřetí o „zániku práva neúměrného zkrácení“, atd. atp., jednoduše řečeno, vyvolává dojem, že mu je zatěžko vyjádřit se řádně, tj. přesně. Jiným dokladem – ve stejném směru – jsou např. slova „tak, že jeli například daleko přesažena ...“(nejde o mé vlastní pochybení! MHZ).

Nízkou míru své znalosti mateřského jazyka korunuje diplomant na str. 36 v českém jazyce neexistujícím výrazem „druhak“ (pro jeho informaci: jde o výraz vymyšlený Janem Werichem v době po nástupu Hitlera v Německu, je to parodie na výrazy německé sic!!!).

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě: viz výše.

6. Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě: Vzhledem k tomu, že předložená diplomová práce přes všechny vady, které vykazuje, splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, **doporučuji práci k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm dobře.**

V Praze dne 10. září 2022

doc. JUDr. Michaela Hendrychová, CSc.
oponentka diplomové práce